

Jaarverslag 2016

Inhoudelijk verslag

Het inhoudelijk verslag behandelt de manier waarop invulling is gegeven aan de zeven subsidievoorwaarden die de gemeente heeft gesteld. Het gaat om voorwaarden ten aanzien van:

1. Het tentoonstellingsprogramma
2. Ontmoeting en uitwisseling
3. Platform voor debat, concerten en lezingen
4. Samenwerking met collega-instellingen
5. Marketing en publiciteit
6. Jongeren
7. Verbreding draagvlak

1. Het tentoonstellingsprogramma

Pictura heeft in 2016 acht exposities georganiseerd.

16 januari t/m 28 februari 2016

Tentoonstelling: *EXIT*

Kunstenaar: Herman Lamers

Aantal bezoekers: 688

Naar aanleiding van een jarenlange samenwerking tussen Herman Lamers en Pictura namen we aan de hand van deze tentoonstelling afscheid van zijn werkzaamheden bij de tentoonstellingscommissie. Vele mooie tentoonstellingen zijn met zijn hulp verwezenlijkt.

Lamers concentreert zich altijd op een concrete vraagstelling over de ruimte waar het kunstwerk geplaatst wordt. De menselijke ontmoeting staat daarbij centraal. Abstractie, realisme en poëzie gaan samen in vorm- en materiaalkeuze.

Wie hem door die vaak figuratieve aanpak aanziet voor beeldhouwer, vergist zich. Lamers is een conceptueel en ruimtelijk kunstenaar voor wie gelijkenis niet het doel is, maar een middel tot communicatie. Figuratie en organische vormen nodigen eerder dan abstractie uit om een kunstwerk te kunnen lezen.

5 maart t/m 10 april 2016

Tentoonstelling: *The art of drawing*

Kunstenaars: Wim van Broekhoven, Niels Goos, Chung-Hsi Han, Yvonne van den Herik, Jeanne Rombouts en Wouter Venema

Aantal bezoekers: 726

The art of drawing was onderdeel van de tekenmanifestatie DRAWING FRONT die plaats vond van februari tot en met juni 2016 bij een twintigtal kunstinitiatieven en kunstenaarsgaleries in heel Nederland. Kunstvereniging / Drawing Centre Diepenheim heeft het initiatief genomen voor de tekenmanifestatie om het hedendaagse tekenen meer onder de aandacht te brengen.

Pictura Dordrecht, opgericht als Teekengenootschap, heeft een grote affiniteit met tekenen als autonome kunstvorm. Om die traditie voort te zetten toonden we in de expositie *The art of drawing* een diversiteit aan tekenkunst.

16 april t/m 21 mei 2016

Tentoonstelling: *Komiks*

Aantal bezoekers: 503

Wie Oost-Europa zegt, denkt daarbij niet snel aan strips. Toch levert dit gebied tal van begaafde tekenaars met belangrijke bijdragen aan de Negende Kunst. De tentoonstelling *Komiks* was een introductie van de beste nog onbekende artiesten uit Bulgarije, Servië, Tsjechië en Polen. Samen bestrijken ze meerdere generaties met een werkgebied dat loopt van klassieke boekillustraties via strips en animatie naar hedendaagse computergames.

4 juni t/m 3 juli 2015

Tentoonstelling: *We were here*

Kunstenaars: Joost Krijnen, Juliaan Andeweg en Marije Gertenbach

Aantal bezoekers: 441

Ieder jaar tonen we in Pictura een expositie met jonge kunstenaars. Dit jaar was het extra bijzonder. Wat in veel kunstinstellingen niet mag, is nu geoorloofd. Drie jonge talentvolle kunstenaars kregen de uitzonderlijke kans om direct op de muren te werken in Pictura. Juliaan Andeweg, Marije Gertenbach en Joost Krijnen, kregen zo de mogelijkheid om onderzoekend en experimenteel aan het werk te gaan in de zalen van Pictura.

De drie kunstenaars hebben ieder twee weken aan een tijdelijke, speciaal voor deze ruimten gemaakte installatie gewerkt. Tijdens de tentoonstelling *We were here* was een spannend samenspel van lijnen, alchemistische vlekken, kleurvlakken en beelden te zien.

Alle drie de kunstenaars komen van de Rijksakademie in Amsterdam. Juliaan Andeweg ziet schilderen als een romantische, hedendaagse vorm van alchemie. Hermes, oervader van de alchemie, staat centraal in zijn werk. De verschillende vormen en materialen, zoals epoxy, plastic, hars en glasvezel, maar ook pigmenten en poeders worden gebruikt als een referentie naar alchemistische processen. In het werk van Marije Gertenbach speelt de historie van de schilderkunst een belangrijke rol. Vooral de manier van schilderkunst in de ruimte en de relatie tot de toeschouwer is een uitgangspunt in haar werk. Haar schilderijen op jute en muurschilderingen vormen een decor waarin de rol van de bezoeker centraal staat. Joost Krijnen maakt tekeningen, van het soort waarin directheid van het gebaar en het gebruik van de pure lijn hun zichtbaarheid behouden en de kernelementen vormen van het werk. Hij tekent op zowel papier als MDF. Zijn tekeningen kunnen de vorm aannemen van een collage, een installatie of zelfs een sculptuur.

9 juli t/m 14 augustus 2016

Tentoonstelling: *Earthlings*

Kunstenaars: Rob Clinton, Alex Coghne, Eli Dijkers, Darek Meyer, Theodor Panorios en Sean Pomposello

Aantal bezoekers: 475

Naast werk van Picturaan Eli Dijkers waren er werken te zien van fotografen van het tijdschrift *Noise* te weten Rob Clinton, Alex Coghe, Darek Meyer, Theodor Panorios en Sean Pomposello.

Noise is een internationaal collectief van fotografen, afkomstig uit Mexico, de Verenigde Staten, de Filipijnen, Brunei, Nederland en Canada. Ze maken veel rauw, zwart-wit werk dat vaak terugvoert naar de essentie van het menselijk bestaan.

20 augustus t/m 25 september 2016

Tentoonstelling: *From Scratch*

Kunstenaars: Kirstin Arndt, Koen Delaere, Arjan Janssen, Jos van Merendonk, Wim De Pauw, Vincent de Roder, Tyra Tingleff en Jan Willem van Welzenis

Aantal bezoekers: 905

Een tentoonstelling met internationale schilderkunst van zeer hoog niveau. Enkele van de meest vooraanstaande Nederlandse kunstenaars worden samengebracht met buitenlandse schilders die zelden in Nederland te zien zijn. Een groepstentoonstelling die laat zien dat de hedendaagse schilderkunst nog immer barst van levendigheid.

De werken tonen een voortdurend onderzoek naar balans in compositie, spanning in kleurstellingen en spel in textuur, binnen zelf opgelegde en vervolgens soms net zo hard doorbroken kaders. Het eens zo platte doek blijkt bijzonder veel diepte te bevatten. Jan Willem van Welzenis en Arjan Janssen zijn de initiatiefnemers van de tentoonstelling. 'We hebben de kunstenaars en hun werken bij elkaar gebracht vanuit het idee van vitaliteit,' aldus Janssen. 'We denken dat dit allemaal kunstenaars zijn die de schilderkunst benaderen vanaf nul, From Scratch. Alsof er nog niet eerder geschilderd is, ondanks de nodige kennis en bagage.'

1 oktober t/m 6 november 2016

Tentoonstelling: *Learn from the past, live in the present*

Kunstenaars: Wim van Broekhoven, Saskia van Broekhoven, Nada van Dalen, Ron Gennisse, Rinus Groenendaal, Diana van Hal, Frits van der Horst, Tamara Jungnickel, Ad Koomans, Ondine de Kroon, Wim Kunnen, Inez Odijk, Astrid de Pauw, Kitty van der Veer, Ada van de Vijver en Menno van der Weerd

Aantal bezoekers: 887

Deze expositie toont een overzicht van grafiekkunst uit de zeventiende eeuw tot nu. Voor de periode van de zeventiende tot en met de twintigste eeuw is gebruik gemaakt van de collectie van Pictura en het Dordrechts Museum. Er zijn werken te zien van kunstenaars als Arnold Houbraken (1660-1719), Jan Veth (1864-1925), Willem Witsen (1860-1923) en Jan Wittenberg (1886-1963). De hedendaagse grafiekkunst wordt vertegenwoordigd door een aantal Picturianen. De kunstenaars tonen met hun werk een groot overzicht van de verschillende technieken en specialismen binnen de grafiekkunst. De tentoonstelling is onderdeel van de landelijke manifestatie Maand van de Grafiek 2016. Het doel van de manifestatie is om de belangstelling voor de grafische kunst te vergroten bij een breed publiek.

12 november t/m 18 december 2016

Tentoonstelling: *De eindeloosheid van het universum. De mogelijkheden van het alfabet.*

Kunstenaars: Hannes Norberg en Birgit Jensen

Aantal bezoekers: 346

Pictura ging met deze tentoonstelling de grens over en bood in haar zalen ruimte aan de kunstwerken van twee Duitse kunstenaars Birgit Jensen en Hannes Norberg. Beide kunstenaars, afkomstig uit Düsseldorf, maken voor hun werk gebruik van fotografie en schilderkunst. Er ontstonden door die benadering onverwachte en interessante combinaties.

Met gebruikmaking van belangrijke elementen uit de moderne architectuur en schilderkunst probeert Hannes Norberg de mogelijkheden en voorwaarden van het fotografische beeld te onderzoeken. Voor Birgit Jensen vormt een technisch beeld het basismateriaal voor de manier waarop ze zich bezighoudt met de actuele vragen van het hier en nu. Via een grafische tussenstap vindt er reflectie plaats op de fenomenen en problemen van digitale beelden.

Totaal aantal bezoekers

In 2016 hebben we 4971 bezoekers mogen ontvangen in Pictura.

2. Ontmoeting en uitwisseling

Pictura wil een ontmoetingsplaats zijn voor kunstenaars en kunstliefhebbers. Daarvoor worden er naast het tentoonstellingsprogramma ook andere specifiek publieksgerichte activiteiten ontwikkeld. Gedacht wordt aan workshops, cursussen, activiteiten rondom de lopende tentoonstelling, kortlopende presentaties en activiteiten die steeds gericht zijn op specifieke belangstellenden en die verspreid over het jaar plaatsvinden, los van het reguliere programma.

3 april 2016, kunstenaarsgesprek

The art of Drawing

Gespreksleider: Michael van Hoogenhuyze

17 april 2016, Comic Jam (werken aan een grote striptekening)

Komiks

Deelnemende kunstenaars: Maarten Mooren, Karel Kindermans, Wim van broekhoven en Daniel Atanassov

11 juni 2016, Little Breakfast (ontbijten met de kunstenaars)

We were here

Deelnemende kunstenaars: Juliaan Andeweg, Joost Krijnen en Marije Gertenbach

11 september 2016, Little breakfast

From Scratch

Deelnemende kunstenaars: Koen Delaere, Arjan Janssen, Jos van Merendonk, Wim De Pauw, Vincent de Roder en Jan Willem van Welzenis

6 oktober 2016, rondleiding voor de Rotary Zwijndrecht

Learn from the past, live in the present

Deelnemende kunstenaars: Wim van broekhoven, Kitty van der Veer en Ad Koomans

29 oktober 2016, Open dag Workshop Toekomst beroepen

Learn from the past, live in the present

29 oktober 2016, Pictura Pictionair (een woord raden n.a.v. een tekening)

Learn from the past, live in the present

Deelnemende kunstenaars: Astrid de Pauw, Kitty van der Veer en Ad Koomans.

9 en 10 december 2016, Verkoop kunstwerken Dini Borst

18 december 2016, kunstenaarsgesprek

De eindeloosheid van het universum. De mogelijkheden van het alfabet.

Gespreksleider: Bert te Kieffe

3. Platform voor debat, lezingen en concerten

In toenemende mate werkt Pictura samen met andere instellingen in Dordrecht. Op het gebied van literatuur, poëzie en muziek zijn diverse activiteiten georganiseerd. Daarbij wordt een breed publiek, waaronder bezoekers die niet eerder in Pictura zijn geweest, bereikt.

2 november 2016, Lezing door Esther van Schoonhoven en Martijn te Winkel
Onderwerp van de lezing was hedendaagse grafiekkunst. Belangrijke uitgangspunten zijn collage, actualiteit, reproductie en hergebruik.

13 november 2016, Lezing door Cora Holleman over Thérèse Schwartze
Thérèse Schwartze was getalenteerd, veelgevraagd en internationaal bekend. Omstreeks 1900 was de Amsterdamse Schwartze een portretschilderes van formaat. Als succesvolle werkende vrouw was ze in haar tijd een uitzondering.

4. Samenwerking met collega-instellingen

Pictura ziet in alle kunst- en cultuurorganisaties binnen Dordrecht een potentiële kandidaat om mee samen te werken en richt zich actief op het tot stand komen van samenwerkingsverbanden met deze instellingen, organisaties en verenigingen.

Samenwerking in het kader van concrete activiteiten is er in 2016 geweest met:

- B in motion
- Voorstraat Noord
- Dordrecht Marketing
- Dordrechts Museum
- Vereniging Dordrechts Museum
- Mijlpaal Beeldenstroom - Woordenstorm
- Stedenband Dordrecht – Varna
- Drawing Centre Diepenheim
- Maand van de Grafiek
- Tijdschrift Noise

5. Marketing en publiciteit

Het is lastig om zonder noemenswaardig budget de activiteiten van Pictura onder de aandacht te brengen. De nieuwe sociale media bieden daarvoor deels een oplossing. Vooral Facebook blijkt een breed en jong publiek te bereiken. Inmiddels heeft Pictura ca. 2700 likes. Op de website van Pictura (www.pictura.nl) is informatie te vinden als een jaarkalender met de activiteiten en tentoonstellingen, maar ook de kunstwerken die wij aanbieden bij Van Muur naar Muur. We merken na de vernieuwing dat de site intensiever wordt geraadpleegd.

Uitnodigingen, affiches en flyers vormen nog steeds belangrijke media voor het aankondigen van tentoonstellingen. We verspreiden ons drukwerk niet alleen lokaal, maar ook landelijk, zodat een groter publiek op de hoogte is van de tentoonstellingen. Daarbij ontvangen werkende leden, kunstlievende leden en geïnteresseerden eens per maand een digitale nieuwsbrief met daarin de geplande tentoonstellingen en activiteiten.

Lokale kranten hebben in 2016 meer aandacht besteed aan de tentoonstellingen in Pictura. In 2016 stonden in De Stem van Dordt, Dordt Centraal en AD de Dordtenaar vaak artikelen over onze tentoonstellingen en activiteiten. Mede door deze publiciteit mochten we meer bezoekers welkom heten.

Het Picturablاد is in 2016 drie maal uitgekomen. Dankzij de trouwe financiële ondersteuning van onze kunstlievende bedrijven Leeman, Verheijden, Huntjens Advocaten, Trivire en Drukkerij Morks&Holster alsmede de inzet van het redactieteam lukt het nog steeds het Picturablاد met een oplage van 1000 exemplaren uit te brengen.

6. Jongeren

Wij vinden dat ieder kind kennis moet kunnen maken met kunst en cultuur. Kunst is belangrijk in de opvoeding van kinderen en is van groot belang voor alle leeftijden. Door te kijken en te praten over kunst wordt de afstand tussen kunst en de leerlingen kleiner. Het is belangrijk dat de kinderen de wereld van kunst kunnen onderzoeken en zo meer begrip en waardering krijgen voor de diverse kunststromingen en disciplines.

Speciaal voor leerlingen van het basis- en voortgezet onderwijs heeft Pictura een educatieprogramma ontwikkeld waarin het bewust leren omgaan met kunst, als persoonlijk expressiemiddel en als cultureel verschijnsel, centraal staat. Met haar rijke historie is Pictura een inspirerende omgeving voor leerlingen om kunstenaars te ontmoeten en uiteindelijk zelf aan de slag te gaan door middel van een workshop.

Rondleidingen en workshops in 2016 aangeboden aan jongeren:

[Duik in het kunstenaarsleven](#) | *Een rondleiding door de tentoonstelling en een atelier*

[Schilderen zoals de beroemde Schotel of Van Strij](#) | *Schilderen als een Picturiaan*

[Terug in de tijd](#) | *Modeltekenen in Pictura*

[Dromen en drama's](#) | *De magie van het etsen*

[Toekomst beroepen](#) | *Beroepen van vroeger en nu*

7. Verbreding draagvlak

Pictura is een actieve vereniging met ruim 130 werkende en 100 kunstlievende leden. Als podium voor hedendaagse kunst organiseert Pictura acht tentoonstellingen per jaar. Bezoekers krijgen hier de kans om in contact te komen met ontwikkelingen in de kunstwereld. We willen graag een breed publiek naar Pictura trekken, daarom worden rondom het tentoonstellingsprogramma veel activiteiten georganiseerd, zoals lezingen, concerten, rondleidingen, kunstenaarsgesprekken en debatavonden. Speciaal voor leerlingen van het basis- en voortgezet onderwijs heeft Pictura een educatieprogramma ontwikkeld waarmee ze bewust leren omgaan met kunst, als persoonlijk expressiemiddel en als cultureel verschijnsel.

Per tentoonstelling wordt een flyer gedrukt met informatie over de te bezoeken tentoonstelling en de kunstenaars waar werk van te bezichtigen is. Met behulp van onze maandelijkse digitale nieuwsbrief houden we onze kunstlievende leden, werkende leden en geïnteresseerden op de hoogte van geplande tentoonstellingen en activiteiten.

Het Teekengenootschap Pictura staat in een lange traditie. De redenen waarom Dordtse kunstenaars zich in 1774 georganiseerd hebben, het gezamenlijk beoefenen van de tekenkunst, kunstbeschouwing en het houden van exposities, zijn nog steeds van kracht. Ook in 2016 konden tekentalenten zich verder bekwamen in het modeltekenen. Elke twee weken komen ongeveer 15 liefhebbers bijeen om te tekenen naar levend (naakt)model.

Het streven van Pictura is aandacht te besteden aan de actualiteit binnen de hedendaagse beeldende kunsten op nationaal en internationaal niveau en aan de ontwikkelingen op lokaal niveau met werk van Picturianen. De vereniging draagt bij aan het verbeteren van het landelijke en lokale kunstklimaat en daarbij wil Pictura Dordrecht als toonaangevende kunstenaarsstad op de kaart zetten. Samen met de gemeente Dordrecht, het Dordrechts Museum en andere instellingen in de stad geeft Pictura kleur aan kunst en cultuur.